

Paedagogus Ludens

Θεατροπαιδαγωγική Ομάδα της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

1. Η Ίδρυση και το Όνομα

Η ομάδα *Paedagogus Ludens* ιδρύθηκε το 2009 από τον Επίκουρο Καθηγητή Θεατροπαιδαγωγικής στο ΤΕΠΑΕ της Παιδαγωγικής Σχολής του Α.Π.Θ., ο οποίος έχει και την ευθύνη της. Στα πάνω από 70 μέλη της σήμερα συμπεριλαμβάνονται φοιτήτριες και φοιτητές της Παιδαγωγικής Σχολής αλλά και άλλων Σχολών του Α.Π.Θ., πολλά από τα οποία έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους, συνεχίζουν μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, και εξακολουθούν να συμμετέχουν εμβόλιμα στις δράσεις της ομάδας. Το όνομα, ομώνυμος τίτλος διδακτορικής διατριβής του Αντώνη Λενακάκη στο Πανεπιστήμιο Καλών Τεχνών Βερολίνου, παραπέμπει στον παίζοντα παιδαγωγό, εκείνο δηλ. τον εκπαιδευτικό που έχει οικειοποιηθεί τις αρχές του παιχνιδιού και του θεάτρου και τις έχει καταστήσει όχι μόνο ερμηνευτικό μέσο της παιδαγωγικής του παρέμβασης αλλά και έναν τρόπο προσέγγισης και κατανόησης της κοινωνικής πραγματικότητας που ζει.

2. Η φιλοσοφία της ομάδας και οι αρχές που στηρίζεται

Οι βασικές αρχές που διατρέχουν τη σύσταση και λειτουργία της ομάδας είναι: η εθελοντική συμμετοχή, ο από κοινού ορισμός των συναντήσεων και των σκηνικών δράσεων της ομάδας. Άλλες αρχές είναι η εμπιστοσύνη, ο αλληλοσεβασμός, οι πολύτεχνες δράσεις-δρώμενα στο πλαίσιο συνεδρίων, εκπαιδευτικών συναντήσεων και πολιτιστικών εκδηλώσεων, αλλά και στο πλαίσιο άλλων μαθημάτων της Παιδαγωγικής Σχολής, και βέβαια ο αναστοχασμός της εμπειρίας μετά από κάθε συνάντηση και μετά από κάθε δράση.

Μέσα από ένα πρόγραμμα ασκήσεων και παιχνιδιών, βασισμένων σε τεχνικές και μεθόδους μεγάλων θεατρικών ανθρώπων και θεατροπαιδαγωγών (π.χ. K. Stanislavski, M. Chekhov, B. Brecht, L. Strasberg, A. Boal, J. Grotowski, K. Johnstone) γίνονται αντικείμενο βιωματικής διαπραγμάτευσης οι έννοιες της σωματικότητας, της πολυαισθητηριακής δραστηριοποίησης και έκφρασης και της επικοινωνίας σε πρωτοβάθμιο και στη συνέχεια σε δευτεροβάθμιο βαθμό. Δεν είναι το θεατρικό κείμενο που αποτελεί τον καμβά των δράσεων, αλλά τα σκηνικά περιεχόμενα που διαμορφώνονται μέσω αυτοσχεδιασμών με αφορμή ένα ερέθισμα (λογοτεχνικό κείμενο, ιδέα, αντικείμενο, εικόνα). Τα ίδια τα παιχνίδια και οι ασκήσεις λειτουργούν ως ερευνητικά και δημιουργικά εργαλεία και προσαρμόζονται κάθε φορά ανάλογα με το δυναμικό, τις ανάγκες και τους στόχους της ομάδας. Μέσω αυτών διερευνώνται η έννοια του ρόλου και του μύθου, η μίμηση, η μεταμόρφωση, η σκηνική αξιοποίηση ήχων, μουσικής, σκηνικών και άλλων οπτικοακουστικών ηδυσμάτων. Πρωταρχική σημασία διαδραματίζει ο παιγνιώδης, πειραματικός και διαδικαστικός χαρακτήρας της διαδικασίας. Γιατί μόνο σε ένα τέτοιο ελεύθερο πλαίσιο, απαλλαγμένο από κάθε περιοριστικό γνωστικό ή άλλο στόχο, μπορεί το παιχνίδι με τις αισθητικές

φόρμες, η εστίαση, η υπερβολή, το αναπάντεχο, το τυχαίο να βρουν τον τόπο και το χρόνο τους για να ευδοκιμήσουν.

Η ομάδα αφουγκράζεται τον παλμό της πολυπολιτισμικής κοινωνίας, παρακολουθεί και διερευνά τα σύγχρονα καλλιτεχνικά ρεύματα, και προτείνει τρόπους σκηνικής ερμηνείας και έκφρασης. Η ισότιμη αντιμετώπιση και η δημιουργική συνύπαρξη των πολιτισμών, καθώς και οι πολιτισμικές αμφισημίες και οι διαφορετικές σημασιοδοτήσεις που δρομολογούν οι υποκειμενικές αναγνώσεις αντιμετωπίζονται μέσω των σκηνικών ερμηνειών και δράσεων ως μια δημιουργική διαδικασία που στόχο έχει όχι μόνο τη διατήρηση κάθε πολιτισμικής ιδιαιτερότητας αλλά κυρίως τη γόνιμη διαπολιτισμική συνάντηση. Οι σύγχρονες τάσεις στο θέατρο και τις παραστατικές τέχνες τροφοδοτούν τις δράσεις και συνεργασίες μας με νέους τρόπους παρουσίασης και παράστασης των προσωπικών ιστοριών, όπου η μονοπολιτισμική ματιά πολλαπλασιάζεται, διευρύνεται και εμπλουτίζεται με τη ματιά του άλλου. Διαφορετικές φόρμες και εκφραστικά στυλ συνθέτουν ένα πολυπολιτισμικό σύνθετο που σκοπό έχει, με αισθητικούς κανόνες πια, να αναδείξει την αξία του διαπολιτισμικού διαλόγου και της ανθρώπινης επικοινωνίας.

3. Συνεργασίες και Δράσεις

Η ομάδα έχει ήδη στο ιστορικό της μια ποικιλία δράσεων και συνεργασιών με εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς. Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος εμφανίζονται ζητήματα διγλωσσίας, πολυγλωσσίας, ανθρώπινων δικαιωμάτων, φύλου, περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, επικοινωνίας και συνάντησης διαφορετικών πολιτισμικών ρεπερτορίων, ανθρώπων και λαών. Εκτός από τα πάνω από 50 δρώμενα που έχουν δημιουργηθεί και παρουσιαστεί, υλοποιούνται παράλληλα από τα μέλη της ομάδας εκπαιδευτικά προγράμματα σε ιδρύματα πολιτισμού, σχολεία και Μ.Κ.Ο. της Θεσσαλονίκης. Η ομάδα τέλος εμφανίζεται σε διεθνείς επιστημονικές και καλλιτεχνικές διοργανώσεις και παρουσιάζει τα αποτελέσματα ερευνητικών σχεδίων που υλοποιεί.

Βλ. Περισσότερα για την ομάδα και τις δράσεις της στο Λενακάκης, Α. (2013). Η θεατροπαιδαγωγική ομάδα της Παιδαγωγικής Σχολής του Α.Π.Θ. *Paedagogus Ludens*: Το μικρό αδερφάκι του *Πολύδρομου*. *Πολύδρομο* 6/2013, σσ. 43-53.